

Kennisbijeenkomst 'Aan de slag met duurzaam informatiebeheer'

Georganiseerd door: Kennisnetwerk Informatie en Archief

Roermond, Den Haag, Arnhem, Rotterdam, Groningen, Utrecht, **Haarlem**

Het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA) organiseert in 2018 voor de tweede maal een kennistournee door Nederland. In 2017 is op basis van de tournee een kennis- en innovatie agenda opgesteld met de archiefsector. Dit keer is het doel de kennisuitwisseling en samenwerking tussen overheden en archieven te stimuleren op het punt van duurzaam digitaal archiveren.

De verslagen en de presentaties van de kennistournee 2018 worden geplaatst op het kennisplatform '[Informatiehuishouding overheden](#)' in de map '[Bijeenkomsten Aan de slag met duurzaam informatiebeheer 2018](#)'.

Verslag van de bijeenkomst in Haarlem

Provinciehuis Noord-Holland, 31 januari 2019

Lieuwe Zoodma, directeur Noord-Hollands Archief heet alle aanwezigen van harte welkom. Hij is blij met de grote belangstelling uit zowel Noord- als Zuid-Holland. Kennis delen en samenwerken is van groot belang in deze digitale tijden. Hij wenst iedereen een mooie ochtend.

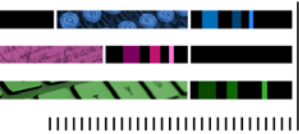
'Om kennis te delen moet je kennissen zijn' Puck Huitsing, dagvoorzitter

In de keten moeten we het als archiefvormers en archiefinstellingen samen doen om tot goed informatiebeheer te komen. KIA is een hulpmiddel, het erom dat we elkaar ontmoeten en met elkaar werken. Laten we elkaar helpen en die uitdagingen samen te lijf gaan. Aan de slag!

'Wat we worden weten we niet, wat we zijn weten nu nog wel. Van archiefbeheer naar bronbeheer en datakwaliteit' een inspiratie door Bert de Vries, directeur Stadsarchief Amsterdam en voorzitter van KVAN/BRAIN

"De medemens inspireert een mens het meest", aldus Bert, "en bij archivarissen komt direct daarna hun vak!". Bert zelf vond recent inspiratie in een filmpje van VNG Realisatie over 'Common Ground' waarin wordt geïllustreerd hoe gewerkt wordt aan eenmalige opslag van gegevens van burgers en meervoudig gebruik door de verschillende overheidsinstellingen. Wat betekent de huidige tijd voor ons vak en onze rol? Vroeger waren we archivarissen maar nu zijn we informatiebeheerders. Uit het filmpje zou je op kunnen maken dat we bronbeheerders zijn, in die laag functioneren wij.

"Wat we worden weten we niet, wat we zijn weten we nu nog wel". Archiefbeheer is informatiebeheer en eigenlijk gaat het nu om data. Digitaal beschikbare data zijn voor vele toepassingen bruikbaar. Het Stadsarchief maakt bijvoorbeeld gebruik van 'handwritten text recognition' waarmee notarieel archief wordt verwerkt. De computer leert heel snel oude handschriften lezen en zet ze om in normaal Nederlands. 'Over een paar jaar vinden we dat heel normaal'. Maar het beheer van die data, hoe doe je dat in die beheer-laag? Het gaat volgens Bert om twee belangrijke zaken: authenticiteit (proces gebonden informatie beheren, weten of het bewerkt is of niet) en de duurzaamheid van die informatie. Eigenlijk weten we nog niet hoe we dat laatste moeten doen. Volgens Bert is het toverwoord "datakwaliteit". Kun je data die je binnen krijgt authentiek en duurzaam bewaren? De vraag is wel of je daar nog een e-depot voor nodig hebt. We gaan naar een kortere overbrengingstermijn waarmee we dichterbij de bron komen. Moet je

informatie dan nog wel overbrengen? En als je dat niet doet en de informatie in de systemen houdt, hoe hou je dan de regie, wie doet dat en wat is de relatie met toezicht? We moeten dit conceptueel opnieuw gaan bekijken. Dat heeft ook gevolgen voor de nieuwe Archiefwet.

KVANBRAIN gaat sessies organiseren rond de nieuwe Archiefwet. Hij roept iedereen op daar heen te komen (en dus lid te worden van KVANBRAIN). “En denk vooral na over je vak, wie zijn we, waar gaan we naar toe en wat is onze rol? Hou jezelf op de hoogte via bijvoorbeeld iBestuur en volg Wouter van Noort die wereldwijde trends volgt.

‘Beleid en kennisproducten VNG’, André Plat, VNG Realisatie

Zie de [presentatie](#) van André voor alle beleid, kennisproducten en projecten van de VNG

Als start laat André het [Common Ground filmpje](#) zien waar Bert het over had.

Het gaat om een kanteling van procesinrichting per silo (dienst) naar lagen per functie. Gegevens worden éénmaal opgeslagen en daarna hergebruikt door alle mogelijke overheidsinstanties. Dat geeft uniformiteit, betere beveiliging en vooral gemak voor burgers die nog maar eenmaal gegevens hoeven aan te leveren en daar ook zelf meer grip op hebben. “Een bestuurbaar, betaalbaar en beheersbaar systeem”.

De VNG is betrokken bij de herziening van *de Archiefwet* en *de WOO* en geeft daar steun aan vanuit de wens om als hoeder op te kunnen treden van het grondrecht op informatie. Dat wordt de opgave van deze tijd.

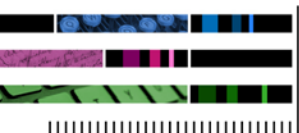
De Archiefwet moet in samenhang met de WOO worden bekeken en eigenlijk ook met privacy en beveiligingsregels. Die hebben veel met elkaar te maken maar ze spreken elkaars taal niet. Daarop moeten wij onze systemen beter inrichten. De WOO bevat nuttige informatie t.b.v. de informatiehuishouding en DIV krijgt een rol bij de presentatie van informatie. “Dit is je kans”, aldus André, “je kunt relevant worden door informatie naar buiten te brengen. We maken nu wel dossiers en dat is belangrijk, maar ze worden zelden gebruikt. Wordt relevant door aanjager te zijn voor de WOO met de daar genoemde [categorieën](#) van informatie/dossiers, dus pak de kansen die deze wet je biedt!”.

Er komt een *Nationale Data agenda*, *NL Digibeter* die binnenkort naar de Tweede Kamer gaat. Vooral punt 3 van deze agenda is belangrijk: het toegankelijk en begrijpelijk maken van overheidsinformatie voor iedereen. En beheer en opslag van informatie moeten duurzaam maar die opslag hoeft niet altijd meer verplaatst te worden. “Laten we deze agenda samen bruikbaar maken, ook dit is weer zo’n kans” aldus André, “want wij zijn van de toegankelijkheid, de begrijpelijkheid en het conserveren. Je kunt een document beter ‘decomposeren’ naar data, daar kun je veel makkelijker mee werken dan met documenten.

Wat doet de adviescommissie archieven zoal om het veld te ondersteunen?

Wij vernieuwen de *selectielijsten* voor u en stellen die vast. Dit gebeurt mede op basis van wat u inbrengt, zo zijn de bewaartermijnen recent aangepast. Nu gaan we de handreiking en de selectietool aanpassen, daar hebben we u voor nodig. Meld u svp aan als u mee wilt denken en werken.

De *ArchiefKPI's uit 2013* worden nu ook geactualiseerd vanwege de Wet Hergebruik Overheidsinformatie en de AVG. Horizontaal toezicht wordt horizontaler. Pak die rol en informeer je toezichthouder. We laten het ook aansluiten op ENSIA, dan komt het ook bij het bestuur terecht. “Laat ‘m aan je raad zien, als het pijn doet krijg je makkelijker geld om er wat aan te doen”. Als er

voorbeelden zijn van mensen die dit naar het bestuurlijk niveau brengen, laat het dan zien, we hebben voorbeelden nodig om elkaar te helpen.

GIBIT, set van 4 kwaliteitsnormen. Vrijwel geen gemeente gebruikt deze kwaliteitsnormen. GIBIT wordt nog te veel inkoop-juridisch aangepakt. Kijk vooral of systemen voldoen dan die geïntegreerde kwaliteitsnormen. En dan is TMLO handiger dan ISO-normen, aldus André.

Model archiefverordening is geactualiseerd. Leg de archiefverordening voor ter vaststelling. De business is verantwoordelijk, ga met hen praten. "Hou op met dooie letters bakken".

En let op de operatie *Open Raadsinformatie* Dat wordt big business. Mensen gaan om achtergrondinformatie vragen, ook dit is weer een kadootje aan informatiebeheerders om relevant te worden.

Programma Digitale Archieven op orde.

Eerst is een 'Knel en versnelpunten-analyse' gemaakt en op basis daarvan is dit project ingericht om gemeenten te ondersteunen bij duurzaam digitaal informatiebeheer. Projectleider is Koen van Hoogstraten.

We gaan een dialoog starten over kaders en bevorderen dat de kaders gebruikt worden.

En samen met het Nationaal Archief gaan beweging krijgen in TMLO. Het is vooral een programma van dialoog organiseren en verbinden, we gaan niet persé zelf veel doen maar bijvoorbeeld experimenten ophalen in het land. In dat kader gaan we stimuleren dat gemeenten hun ervaringen delen rond strategiebepaling en best practices, mogelijk dat dit een klein afgescheiden gedeelte wordt. Thema's (arrangementen) zijn archief, e-depot en services.

Je kunt informatie over dit [programma Digitale archieven op orde](#) vinden op de site van VNG Realisatie. Maar zoals gezegd gaan we ook op KIA en via andere kanalen communiceren.

"Publiceer a.u.b. uw succesverhalen op KIA Informatiehuishouding. Er is kennis, wij zijn kennissen, waar wij elkaar vinden opdat we elkaars verhalen leren kennen en elkaar inspireren en feedback geven. Het zou mooi zijn als voorlopers meer naar buiten treden met wat ze hebben geleerd, dat helpt anderen".

Meld je bij de adviescommissie archieven of bij VNGRealisatie met een idee, een ervaring of best practice en help mee met de ontwikkeling van instrumenten.

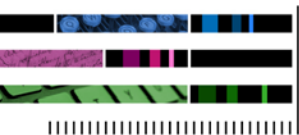
andre.plat@vng.nl of koen.vanhoogstraten@vng.nl

Stel vragen over beleid en wetgeving aan Jamil Jawad via archieff@vng.nl

'Documenteren om te kunnen reconstrueren' De Amsterdamse Hotspotmonitor, Mirjam Schaap, Stadsarchief Amsterdam

Zie de [presentatie](#) van Mirjam Schaap voor meer informatie over de hotspotmonitor van Amsterdam.

De hotspot-monitor is gericht op het identificeren en documenteren van gebeurtenissen en kwesties die veel mensen hebben geraakt en in de samenleving veel discussie hebben losgemaakt. Het is een van de instrumenten in het nieuwe waarderings- en selectiebeleid dat door het Nationaal Archief is ontwikkeld en is bedoeld om gebeurtenissen vanuit de samenleving en bij voorkeur ook samen met die samenleving te waarderen. In tegenstelling tot de andere waarderingsinstrumenten (structuur-, risico- en trendanalyse), die in het geval van gemeenten al

door de VNG zijn uitgevoerd en waarvan de resultaten in de nieuwe selectielijst zijn verwerkt, moet elke zorgdrager de hotspotmonitor lokaal en periodiek uitvoeren.

De selectielijst zegt echter niet veel meer dan dat je een lokale hotspotmonitor moet hebben: zorgdragers kunnen de hotspotmonitor naar eigen inzicht, toegespitst op de lokale situatie en met gebruikmaking van lokale expertise, invullen. Een goede leidraad hierbij is de [Handreiking Periodieke hotspot-monitor voor decentrale overheden](#) geschreven door Anthony van der Wulp.

Kernpunt in Amsterdam was het integraal waarderen en selecteren van overheids- en particulier archief. “We hebben een eigen trendanalyse laten opstellen waar we sinds 2014 mee werken. Wij maken dus een sterk onderscheid tussen trends en hotspots. De stijging van de huizenprijzen is bijvoorbeeld (helaas) een trend en geen hotspot”, aldus Mirjam.

Het Stadsarchief Amsterdam is met de hotspots begonnen bij de herijking van het acquisitiebeleid en het maakt daar nu deel van uit. De hotspots worden benoemd door een commissie van zes experts, 3 om 3 overheid en particulier. De leden worden jaarlijks benoemd. Er worden maximaal drie hotspots gekozen zodat het haalbaar blijft om ze ook te kunnen uitvoeren.

De keuze van de hotspots is een proces van zoeken naar consensus, je kunt dit niet SMART bepalen. Het ging in Amsterdam vooral om de publieke reactie op een gebeurtenis. De hotspots zijn: ziekte en overlijden van burgemeester Van der Laan, hartfalen van Ajax voetballer Abdelhak Nouri en de restyling van de Sinterklaasintocht. Rond burgemeester Van der Laan is men direct na zijn overlijden begonnen met het lokaliseren en bijeen brengen van mogelijk interessant materiaal. Zo werden er brieven en kaarten verzameld, on- en offline condoleanceregisters, uitingen op social media (30.000 tweets) tot en met de discussie over het monument. “We hebben alles gedaan in overleg met de familie”, aldus Mirjam, “we willen hier iets goeds van maken, iets dat leeft, het moet niet in het depot (of e-depot) verdwijnen”.

Mirjam nodigt iedereen uit om hotspot-ervaringen en hotspotmonitors te delen op het [kennisplatform waardering & selectie](#). Met name voor het particuliere aandeel van de hotspots is op het kennisplatform particuliere archieven een [hotspottoolkit](#) ingericht, waarin literatuur, kennis en ervaringen ten aanzien van hotspots worden verzameld en gedeeld. Je vindt hier ook de tot nu toe gepubliceerde hotspotmonitors.

Hotspotmonitor in de praktijk van Noord-Holland, Stinie Francke, Noord-Hollands Archief

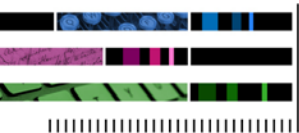
Zie de [presentatie](#) van Stinie Francke voor meer informatie over de hotspotmonitor in Noord-Holland.

In Haarlem is burgemeester Jos Wiene een hotspot, hij moest onderduiken vanwege aanhoudende bedreigingen.

In Noord-Holland wordt een aanvullend criterium gebruikt namelijk dat het om een eenmalige gebeurtenis moet gaan die afgebakend kan worden in de tijd zodat men niet eindeloos blijft verzamelen.

Anders dan Amsterdam heeft het Noord-Hollands Archief te maken met 11 gemeenten plus een aantal gemeenschappelijke regelingen. Dus de vraag was, hoe gaat we dat aanpakken?

Provinciale en regionale hotspots zijn beide mogelijk, het kan ook van één gemeente of gemeenschappelijke regeling zijn. Het Noord-Hollands Archief heeft de regie, maar gemeenten stellen zelf de hotspots vast en hebben daar dan weer zelf de regie over. De particuliere archieven worden geacquireerd door de archiefdienst (niet door zorgdrager).

En er is afstemming nodig, bijvoorbeeld de hertenproblematiek raakt meer gemeenten maar dat kan dan bij één gemeente gelegd worden.

De start was een themabijeenkomst met alle zorgdragers en men was blij met de trekkersrol van het Noord-Hollands Archief. Daar is een procesvoorstel voorgelegd aan de zorgdragers die was opgezet aan de hand van de handreiking. Er wordt ook hier gewerkt met zowel interne als externe experts. Inmiddels is er een concept hotspotlijst opgesteld per zorgdrager, die wordt nu voorgelegd aan de zorgdragers en als zij akkoord zijn kunnen zij hem zelf laten vaststellen.

- Hebben jullie contact met bijvoorbeeld Utrecht waar ze ook al bezig zijn met hotspots? Het zou jammer zijn als iedereen zelf het wiel uit gaat vinden.

Mirjam: In het kennisplatform particuliere archieven vinden we elkaar. Maar over de opzet van onze hotspotmonitors praten we nog niet echt. Vanuit het archief lab hotspots volgt nog een bijeenkomst over de manier waarop we nu bezig zijn. Dat kan wellicht leiden tot meer samenwerking. Maar laten we vooral onze ervaringen en hotspots met elkaar delen op KIA.

- Wat gebeurt er na het vaststellen van de hotspots? Hoe bepaal je hoe je gaat verzamelen, wanneer, hoe diep, met hoeveel detail? Zonder die implementatie kan het een loze lijst worden. Er is bij het rijk in ieder geval behoefte aan een vervolg van de richtlijn. Wordt die behoefte gedeeld in de zaal?

Reactie uit de zaal: Liever niet teveel inkaderen, elke situatie is anders, hou er vrijheid in zodat je afhankelijk van het onderwerp kan bepalen hoe je dat gaat aanpakken.

Mirjam geeft aan dat vanaf maart een rubriek start in het Archievenblad genaamd De Hotspot.

Algoritmes, accountability en duurzame toegankelijkheid, Joep van der Spoel (G4-trainee informatiemanagement) en Rens Ouwerkerk (adviseur informatiebeheer), gemeente Amsterdam

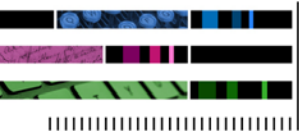
Algoritmes komen steeds meer onder de aandacht. Er verschijnen veel artikelen in de media, minister voor Rechtsbescherming Dekker heeft er een kamerbrief over geschreven en de Raad van State kwam onlangs met een kritisch rapport waarin gewaarschuwd werd voor het uithollen van onze burgerrechten als gevolg van verregaande digitalisering, waaronder automatische besluitvorming op basis van algoritmes.

Met technieken op basis van algoritmes kunnen patronen herkend worden in grote hoeveelheden data en op die manier automatisch beslissingen nemen. De techniek kan veranderlijk zijn: nieuwe inputdata levert een nieuw afwegingschema op. Hoe dit afwegingsschema precies tot stand komt, is niet altijd inzichtelijk. Dit wordt de 'black box' genoemd.

Dit roept vragen op met betrekking tot het beheer van informatie en de verantwoording over het resultaat en het daarop gebaseerde besluit. Sec verwijzen naar het algoritme is niet altijd genoeg. Wat in elk geval meespeelt in deze afweging is:

- of er veel data van verschillende bronnen *real-time* wordt gebruikt (Big Data);
- in hoeverre sprake is van een ondoorzichtige 'black-box techniek';
- in hoeverre de uitkomsten directe impact hebben op individuele burgers;
- in hoeverre menselijke tussenkomst bestaat bij de gebruikte technieken.

Stelling 1

Duurzame toegankelijkheid van algoritmes is nodig om het overheidshandelen blijvend te kunnen verantwoorden.

In de zaal blijken geen tegenstanders van deze stelling aanwezig te zijn.

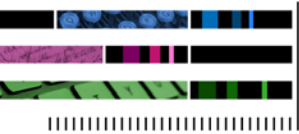
- Marens Engelhard: daar ben ik het mee eens maar dit is vrijwel onmogelijk.
De presentatoren: het gaat niet per se om het algoritme zelf maar om duurzame toegankelijkheid van het gebruik van het algoritme. Het gaat niet om het archiveren van algoritmes, die kan niemand lezen. Maar afwegingen kun je wel beschrijven, hoe heb je het proces ingericht, welke waarborgen heb je ingebouwd. Op dit moment zijn overigens het Nationaal Archief, de Gemeente Amsterdam en de VNG hiermee bezig.
- Maar zijn juist die algoritmes zelf niet belangrijk en niet zozeer de input of output? Het gaat toch juist wel om de onderliggende modellen op basis waarvan een besluit of oordeel is genomen?
De presentatoren: een algoritme gebruikt data, het is zelf alleen wiskunde. Wat je moet doen is reproduceren hoe een beslissing tot stand is gekomen. Zowel het algoritme als de in- en output zijn daarin elementen.

André Plat vraagt vrijwilligers zich te melden om samen met Joep en Rens aan de slag te gaan. “Er moet discours ontstaan tussen onze archief- en informatiewereld en de wereld van de algoritmes. Ontwikkelaars van algoritmes zien ons niet vanzelf staan maar als we hen vragen stellen dan willen ze daar best mee aan de slag gaan”. Er melden zich vier mensen aan: André Plat, Thomas Zandvliet (Noord-Hollands Archief), Migiza Victoriashoop (Waterlands Archief) en Vincent Hooft (Nationaal Archief). Zij gaan met Rens en Joep om tafel en zullen hun ervaringen op KIA delen in het [kennisplatform Informatiehuishouding Overheden](#).

Stelling 2 Om verantwoording af te leggen moeten we investeren in het motiveren/toelichten van algoritmische besluiten.

- Aan de ene kant heb je data-kwaliteit, dit gaat om kwaliteit van bestuur. Die kun je toetsen via jurisprudentie. Wanneer zijn we volwassen genoeg om dit toe te kunnen passen?
Presentatoren: zie ook het artikel van Marco Klerks in OD, dit is een ethische vraag, die discussie moeten we altijd voeren. En als je algoritmes toepast zorg er dan voor je kunt uitleggen wat je hebt gedaan.
- Maar als je niet weet hoe je tot de conclusie bent gekomen, wat dan?
Presentatoren: Je kunt heel veel niet verklaren omdat de zelflerende algoritmes op kunstmatige intelligentie zijn gebaseerd. Mensen begrijpen dan niet meer wat er gebeurt. Maar je kunt wel documenteren wat je erin stopt en wat wil je dat het systeem kan. En proxies (aannames) die in een algoritme zijn ingebouwd kun je wellicht wel documenteren.
- Gedrag is wel geregeld in de wet. Er bestaan voor gedrag veel protocollen bijvoorbeeld het vier ogen principe voor financiële systemen. Is dat hier ook mogelijk?
Presentatoren: Ja dat zou je kunnen doen.

Stelling 3: De nieuwe Archiefwet moet ruimte bieden aan innoveren en experimenteren. Meer gericht op accountability en minder op spelregels voor het beheer van informatieobjecten.

- Hier is de zaal het helemaal mee eens.
De presentatoren: we willen alles regelen in de Archiefwet, dat is funest voor de innovatie. Zoek de balans daarin.
- Jamil Jawad, VNG: waar denk je aan? Welke regels wil je vooral *niet* hebben?
Presentatoren: zet niet in de archiefregeling en het archiefbesluit meer in detail wat je moet beschrijven, dat is te beperkend. Beschrijf de doelstelling maar niet de manier waarop je die gaat bereiken.

De presentatie van Joep en Rens is terug te lezen [op het kennisplatform Informatiehuishouding Overheden](#).

Recente ontwikkelingen rond de Archiefwet, Marit Vochteloo, ministerie van OCenW.

De wijziging van de Archiefwet is een antwoord op de motie Segers uit 2016. Onder minister Bussemaker is reeds een impactanalyse opgesteld over de gevolgen van de verkorting van de overbrengingstermijn. De brief van minister Slob van juni aan de Kamer is het startpunt om te kunnen gaan praten met alle betrokkenen.

De voornaamste thema's voor de wetwijziging zijn: heldere spelregels bij archiefvorming, flexibilisering selectie, verkorting overbrengingstermijn (10 i.p.v. 20 jaar), openbaarheid en inzage van (jonger) archief, en het stelsel (o.a. rol toezicht en archivaris).

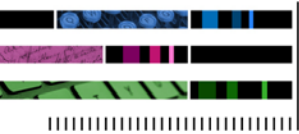
Waarom een nieuwe wet? Er is veel meer informatie op steeds meer plekken, die wordt weer gedeeld en gekopieerd, bovendien werken we steeds meer in ketens.

Het programma Common Ground rept over data bij de bronhouder laten en het van daaruit door anderen te laten gebruiken. Dat is al het streven voor de wettelijke basisregistraties en het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Hoe ga je daar mee om en de vraag is ook of de Archiefwet fysieke overbrenging nog behulpzaam is in dat geval. Mensen zoeken naar houvast en zeggen bijvoorbeeld "dat mag niet van de wet" over de keuzes die gemaakt zijn bij emailarchivering (namelijk hele boxen voor 10 jaar opslaan en alleen die van sleutelpersonen blijvend bewaren en hele boxen opslaan). Marit geeft aan dat er ruimte moet zijn voor innovatie. En de nieuwe Archiefwet moet daarbij helpen en innovatie niet in de weg staan.

We kijken vanuit OCW ook mee met het traject rond de WOO van het ministerie van Binnenlandse Zaken; het aangepaste wetsvoorstel is net gepubliceerd op de website van de Tweede Kamer. We proberen de beide wetten zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten, bijvoorbeeld op het punt van terminologie en definities. Zoals te lezen is in de recent gepubliceerde WOO zal het woord archiefbescheiden verdwijnen. We gaan in de Archiefwet dezelfde definitie gebruiken als in de aangepaste WOO: "Document = een door een overheidsorgaan opgemaakt of ontvangen schriftelijk stuk of ander geheel van vastgelegde gegevens dat naar zijn aard verband houdt met de publieke taak van dat orgaan".

- Maar een document is maar één verschijningsvorm. Data zijn de bouwstenen van informatie, daar moet het eigenlijk over gaan zowel in de WOO als in de AW. Het woord document geeft een verkeerder associatie.
- Reactie Marit: het woord document is gebruikt maar het gaat om alle verschijningsvormen. Dit wordt in de toelichting nader uitgewerkt. Het woord informatieobject is overwogen maar verworpen omdat de WOO hier niet mee uit de voeten kon.

Een ander raakvlak is verbetering van de informatiehuishouding. In de aangepaste WOO krijgt de minister van Het ministerie van Binnenlandse zaken heeft de opdracht om hiervoor

meerjarenplannen te maken, en zij doet dat in samenspraak met de minister van OCW en natuurlijk de decentrale bestuurders. t.b.v. een goede informatiehuishouding voor alle overheidslagen. Men zal hier afstemming over plegen met OCW.

“We horen graag wat jullie belangrijk vinden en wat er speelt”, aldus Marit, “wat moet er veranderen aan de Archiefwet, en wat vooral niet?”.

In sommige gevallen is overbrenging naar een archiefdienst niet de enige route. Denk aan grote databestanden die continu en heel lang worden bijgewerkt en opnieuw gebruikt; denk aan basisregistraties, de wettenbank, of grootschalige statistiek van het CBS. In dergelijke gevallen kan misschien de bron zelf het beste de data duurzaam bewaren en voor het publiek ontsluiten.

- De definitie van wat archief is moet echt anders. Ik vind het heel jammer dat document het centrale begrip wordt, dat zou data moeten zijn. En als het toch zo blijft zet ze dan bijvoorbeeld naast elkaar en dan prominenter dan enkel in de Memorie van Toelichting.

Marit geeft aan dat de MvT van de wet veel uitleg zal bevatten over het begrip document. Maar ze neemt het idee mee. “Bewaren bij de bron gaat ook over databestanden, misschien kunnen we hier wat mee”.

- Is de nieuwe Archiefwet alleen voor overheidsorganen?

Marit: ja overheden en organisaties met een publieke taak.

- De heer Oosterholt pleitte voor aandacht voor de positie van particuliere archieven in het bestel. We beheren ondertussen al heel veel particuliere archieven en in feite zonder wettelijke grondslag. Dat heeft wel financiële consequenties.

Marit: we hebben het nog niet over particuliere collecties gehad, dit gaan we meenemen.

- Het begrip zorgdragerschap is rigide maar de werkelijkheid is niet meer zo statisch, er worden veel data heen en weer gepompt tussen ketenpartners. Kan het mogelijk worden om iemand aan te wijzen als zorgdrager/eigenaar? In Leiden moeten we bijvoorbeeld langs vijf colleges van B&W om in een gemeenschappelijke regeling een vervangingsbesluit vast te stellen.

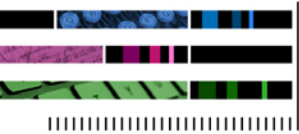
Marit vult aan: dus dat een gemeenschappelijke regeling ook het mandaat kan krijgen om het besluit uit te voeren. Dit is zeker een punt van aandacht. Bij het rijk speelt dit ook. Hier is de vakminister zorgdrager voor overbrenging en daarbij gaat het soms om erg grote uitvoeringsdiensten die dat natuurlijk soms meer zelf willen doen, zoals een selectielijst aanpassen. De verantwoordelijkheid moet liggen waar de informatie belangrijk voor is of waar het onderdeel is van de bedrijfsvoering.

- Wat is de gedachtenvorming over archiefbewaarplaats en archiefruimte op dit moment?

In de provincie Noord-Holland had de provinciale archiefinspectie een heldere opvatting waar een archiefbewaarplaats aan moest voldoen en die criteria werden gebruikt. Dat helpt bij ordentelijk beheer voor archiefinstellingen. Gecertificeerde depots voor digitale bestanden moeten daar parallel aan worden geschakeld.

Marit: Archiefbewaarplaats en archiefruimte is hetzelfde als je spreekt over de plek, maar de verantwoordelijkheden zijn anders. Een archiefbewaarplaats moet ook inzage kunnen geven. Uitgangspunt is dat als het eigenlijk over hetzelfde gaat, dan moet het ook hetzelfde heten.

- De WOO biedt grondslag voor openbaarheid en AW gaat er ook over. Kan alles niet onder één informatiewet? Het effect moet zijn dat informatie openbaar is, dat kun je veel logischer in 1 wet regelen.

Marit: in Estland en de VS is dat wel zo is er 1 wet voor openbaarheid en 1 voor duurzaam beheer. Hier is het nog een brug te ver, ook door de dynamiek van beide wetten, maar we proberen ze wel waar mogelijk op elkaar af te stemmen. De enige breuk is het verstrijken van de tijd, we halen openbaarheid naar voren. Het moment van overbrenging is nu zo'n tijdsmarkering waarna de meeste informatie openbaar moet zijn, en maar die periode wordt verkort. In de omschrijving van het openbaarheidsregime gaan we zo veel mogelijk mee met de WOO maar met de norm dat het een keer over is met de geheimhouding.

Bert de Vries geeft aan dat BRAINKVAN naar een informatiewet toe wil omdat er nu te veel verschillende wetten en verschillende begrippen circuleren. Hij pleit ervoor om een informatiewet als toekomstperspectief op te nemen in de MvT van de Archiefwet. Wetgeving loopt tenslotte altijd achter de realiteit aan.

- We gaan dus meer bij de bron archiveren, wat is het effect daarvan op de rol van de toezichthouder? Nu zijn er inspecteurs maar als het in systemen zit waar leveranciers bij betrokken zijn moet je anders naar mandaten gaan kijken.

Marit vraagt: moet de reikwijdte veranderen? Moet de toezichthouder meer kunnen? Ook zeggenschap hebben over blijvend te bewaren materiaal?

De vragensteller: Ja de toezichthouder zou van begin tot het eind een rol moeten hebben, ongeacht waar de data worden beheerd. Daar hebben we nu nog geen mandaat voor.

Marit: hier moeten we eens over doorpraten.

- Regels voor overbrenging zijn er niet, maar je inspecteert nu wel de archiefruimte. Hoe doe je dat digitaal?

Marit: de huidige archiefregeling is heel gedetailleerd voor papier en gaat niet heel weinig over digitaal. en is alleen maar van vooral van toepassing op blijvend te bewaren informatie. U vraagt om normen om toezicht te kunnen uitvoeren over digitale informatie. Maar gaat dat wel werken? In de digitale wereld moet je veel meer meebewegen met veranderingen in de IT wereld en zaken niet te snel gedetailleerd vastleggen in archiefwetgeving. Ze vraagt de zaal wat die ervan vindt: "moeten we net zo precies worden als nu of moeten we meebewegen?"

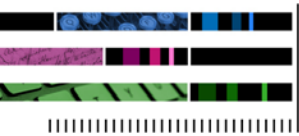
De zaal is in grote meerderheid voor meebewegen.

- De AVG heeft veel impact, men vreest boetes en opeens gaan mensen aan de slag. Moeten we niet ook boetes en straffen opnemen in de Archiefwet?

Marit: boetes opnemen is een politiek onderwerp. De AVG werkt in de relatie tussen bedrijven en burgers en overheden en burgers. De Archiefwet gaat meer over interne bedrijfsvoering. "Als publieke organisaties elkaar boetes gaan geven en met belastinggeld heen en weer gaan schuiven, zal daar niet veel politieke animo voor zijn. Maar aandacht genereren voor het onderwerp informatiebeheer is wel een goede zaak natuurlijk.

De planning voor de wetwijziging loopt van 2018 tot en met 2020. Het Archiefbesluit en de archiefregeling volgen pas na de vaststelling van de wet zelf.

Er is een projectgroep met VNG, IPO en de waterschappen en er is overleg met KVAN/BRAIN. We nemen graag deel aan bijeenkomsten zoals deze. Als het wetsvoorstel klaar is, komt er nog een open consultatie op internet. Maar in deze ontwerpfase kunnen we meer met ideeën, dus we gaan ook nog een emailconsultatie opzetten. Gebruik ook vooral onze dienstpostbus en laat ons je vragen en suggesties weten. Er wordt al veel gebruik van gemaakt.

Bert de Vries geeft aan dat KVANBRAIN in maart een aantal discussiesessies gaat organiseren over de Archiefwet om zo input te verzamelen voor het overleg met het ministerie. Kom daar vooral heen en laat je horen! En er ligt ook een voornemen om evt. gezamenlijk met OCW-sessies te organiseren.

Postbus voor suggesties: archiefwet@minocw.nl Ga naar bijeenkomsten die georganiseerd zullen worden rond deze wetswijziging. De data zullen op KIA [Juridische vraagstukken](#) worden gepubliceerd. Zet dus een email-notificatie aan voor het kennisplatform Juridische vraagstukken.

De [presentatie van Marit vind je hier](#).

Afsluiting door Puck Huitsing

Het was weer een boeiende bijeenkomst, voor elk wat wils en alles is terug te vinden op KIA. Blijf elkaar ontmoeten, ook in het echt op bijeenkomsten zoals deze. Rest mij de organisatoren te bedanken, het Noord-Hollands Archief, de gemeente Amsterdam, het Kennisteam van KIA en natuurlijk de sprekers voor hun bijdragen. En u allemaal voor uw participatie vandaag.

Kennisnetwerk Informatie en Archief is een onafhankelijk platform dat mogelijk gemaakt wordt door:

